

OGLAŠAJTE V
NAJBOLJŠEM
SLOVENSKEM
ČASOPISU

Izvršujemo vsakovrsne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXIII.—LETNO XXXIII.

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY (TOREK), DECEMBER 5, 1950

STEVILKA (NUMBER) 235

Posvet v Washingtonu, ki odloči usodo sveta

WASHINGTON, D. C.—Danes in prihodnjih par dni se mora vsestir za mizo dvoje mož in s hladno točnostjo napraviti skele, od katerih odvisi usoda milijonov človeskih bitij.

Harry S. Truman in Clement Attlee bi brez dvoma dala vse, ako bi se tem odločitvam mogla izogniti—ako bi jih na primer mogla predložiti vsem ljudem, ki so prizadeti, ali tako bi mogla odločitev nekoliko odložiti, v nadici, da bo čas prinesel rešitev, in da bi končna odločitev sploh ne bila potrebna.

Toda odločitev se žal ne da odložiti. Urada, ki jih zavzemata, nalogata odgovornost velike odločitve na njune rame.

Attlee prihaja v imenu Anglije in Francije

Attlee prihaja v Washington, da govoriti v imenu Anglije in Francije. Njegovo stališče je v jedru sledeče:

1. Najti se mora hitra rešitev korejske borbe, ne glede na to, da utegne vsled tega trpeti prestiž organizacije Združenih narodov na Dalnjem vzhodu.

2. Ako obstaja kako vprašanje glede tega, ali naj se upošteva najprej Evropa ali Daljni vzhod, tedaj mora biti Evropi dano prvo mesto.

3. Pod nobenim pogojem se v obstoječi krizi ne sme nastopiti z atomsko bombo.

Evropa je za mir za skoro vsako ceno

Stališče evropskih narodov je razumljivo.

Prvo je, da Evropa, ki je v teku zadnjih 35 letih občutila dve svetovni vojni, je odločena, da se skoro za vsako ceno izogne tretji svetovni vojni. Evropski narodi niti ne skušajo prikrivati dejstva, da ako bi Rusija napadla, bi ne vzeloval več kot par tednov ali celo par dni, ko bi bila sovjetska armada v oblasti cele kontinentalne Evrope.

Ako bi se zgodilo to, bi Evropa ne prišla le pod želesno peto sovjetske oblasti, temveč trpela bi obenem pod ameriškimi bombami, ki bi v takem slučaju skoraj brez dvoma začele deževati na njena mesta, trge in vasi.

Evropski strah pred atomsko bombo je ogromen

Evropski narodi so prepričani, da tretja svetovna vojna pomeni uničenje sveta. Zato so pripravljeni storiti skoro vse, samo da bi se ji izognili. Strah pred atomsko bombo v zapadni Evropi je morda celo večji nego v državah, ki so pod vplivom Rusije.

Na drugi strani pa so Zedinjene države globoko zapletene na Dalnjem vzhodu. Preuzele so obveznost za Filipinske otoke in sprejeli odgovornost za Japonsko. V korejski borbi sami je Amerika napravila investicijo, ki do danes predstavlja 30,000 žrtv borbe.

Ako Amerika prizna svoj poraz in se umakne iz Daljnega vzhoda, bi to pomenilo, da je "izgubila obraz" med vsemi njenimi narodi.

Končna odločitev je v rokah predsednika Trumana.

Evropski narodi desperatno upajo, da ji bo odločitev prihnila grozote tretje svetovne vojne. — Čestitamo!

ZNAČILEN KOMENTAR O MacARTHURU IN POLITIČNIH GENERALIH

V svoji včerajšnji koloni piše Drew Pearson iz Washingtona med ostalim sledete:

Na prepričah državnega departmanta ležijo razbiti kosi fotografiskih žarnic. Aparati za snemanje filmov in močne Kriegove luči so uperjene na mizo, za katero stoji Dean Acheson. Državni tajnik govori. Mož izgleda utrujen, prepadan. Njegov glas zveni poraženo. Nekdanja odločnost je izginila. Čita besede, toda besedam manjka nekdanja izrazitosti . . .

Okna obrambnega oddelka so razsvetljena pozno v noč. Enako okna državnega oddelka. Da, tudi v ambasadah.

Med diplomati se vsevprek šepeča o MacArthurju, kajti diplomatom je znano, kako so London, Pariz in drugi naši prijatelji pri Združenih narodih nujno svetovali ustvaritev neutralne zone ob reki Jalu. Vedo tudi, da se je državni oddelek bal natančno tega, kar se je zdaj zgodilo—da je ponovno svaril MacArthurja o kitajski nevarnosti.

"Kako je mogoče odstraniti odličnega generala v vojnem času?" vpraša en diplomat. "Mi smo odstranili Joffreja v prvi svetovni vojni," odvra Francoz, "in Angleži so storili isto z lordom Kitchenerjem." . . . Lincoln je odslovil celo vrsto generalov." je pripomnil neki Amerikanec.

"Ampak," je pozvel Amerikanec, "kadar si neki general zgradi tako mogočen blok glasov v senatu, je morda v stanju, da za nedogledje kaže osle Washingtonu."

NAČELNIK ZA CIVILNO OBRAMBO IMENOVAN

WASHINGTON, D. C.—Bivši govoril Floride Millard F. Caldwell je bil imenovan za načelnika civilne obrambe, cigar naloga bo, izdelati program za protekcijo 150 milijonov Amerikancev za slučaj, da bi vojna dosegla meje Zedinjenih držav.

Zalostna vest

Mrs. Anna Zaic iz 452 E. 157 St. je prejela zadnji teden iz stare domovine žalostno vest, da ji je 20. novembra umrla ljubljena mati Marija Okoren. Bivala je v Spodnji Slivnici pri Grosupljem. Umrla je po tri tedenski bolezni. Dočakala je častitljivo starost 88 let. Pokojnica zapušča v domovini soprogta Antonia Okoren, sina in tri hčere, tukaj v Ameriki pa hčer Mrs. Zaic, ki je nameravala obiskati mater, a je usoda zahtevala, da je mati preje umrla, in sina Jacoba Okoren v Milwaukee, Wis., in vnuke. Bodи pokojnici lahka domača gruda, preostalom pa naše sožalje!

KONCERT MLADINSKEGA PEVSKEGA ZBORA SLOV. DEL. DOMA na Waterloo Rd.

v nedeljo, 10. dec.

3.30 popoldne
Občinstvo je vabljeno, da ga poseti

Plaz kitajske komunistične armade se nevzdržno vali dalje

PJONGJANGSKO LETALIŠČE V ROKAH SOVRAŽNIKA, MESTO PA JE V OBLASTI GVERILCEV

TOKIO, torek, 5. decembra—Opazovalna letala so danes poročala umikajoči se osmi ameriški armadi, da so komunistične sile zavzale letališče na obronku Pjonganja.

Kitajsko vprašanje pred Zdr. narodi

FLUSHING, N. Y.—Zadnjene države in pet drugih narodov je danes pozvalo organizacijo Združenih narodov, da generalna skupščina vzame na dnevni red vprašanje kitajske intervencije na Koreji.

Poročila, ki so jih poslali viri od osme armade, tudi javljajo, da se Pjonganjang sam utegne že nahajati v oblasti komunističnih gverilcev, ampak nobenih potrjenih poročil še ni, da so komunistične čete zavzale bivše prestolno mesto Severne Koreje.

Angleži so se zadnji umaknili iz Pjonganja

Zadnja sila Združenih narodov, ki se je umaknila v plamenih se nahajajočega mesta, je bila 29. britanska brigada, kateri je bila dana naloga, da ščiti zavezniške sile na njihovem umiku.

Ameriške in južno-korejske čete so se umaknile malo pred polnočjo. Pot jim je razsvetjevalo več velikih požarov, ko so izginjale v plamenih velike zaloge vojaškega materiala. Uničevalni oddelki so povzročili velike razstrele, ko so se čete začele pomikati proti jugu.

Mnogi delegati vidijo v dejstvu, da je Wu konferiral s Sir Benegalom in Lie-om, opomljajoče znamenje. V prvem tednu svojega bivanja tukaj niso kitajski zastopniki govorili z nikomur drugim kot s sovjetsko delegacijo.

Izjava, katero je podal Wu prošli torek na seji Varnostnega sveta, je bila nekompromisna, da so mnogi delegati obupavali nad vsako možnostjo mirne sprave.

Prebil teden dni v zasneženem avtomobilu

V bolnišnici Lakeside se nahaja 26 let stari veteran Edward Andras, ki je bil preteklo soboto najden v svojem avtomobilu, v katerem se je nahajjal teden dni. Zagotovno pri stvari je dejstvo, da je bil avto ves ta čas v neposredni bližini ljudi, namreč na East bulvarju, komaj 200 čevljev od prometne Chester Ave.

Mladi moški ima hudo ozblelo noge, toda zdravniki upajo, da amputacija ne bo potrebna. Kako je povedal policiji, je zadnje tri meseca živel po raznih zakotnih hotelih, prej pa da je bival pri svoji sestri.

Svoj avto je ustavil na kraju, kjer je bil najden, na večer velike snežne vihre, in ni imel od takrat niti kapljice vode niti nosilnega živeža.

Novo slepilo kitajskih komunistov za Amerikance

Na severovzhodnem sektorju korejske fronte se je danes pojavielo novo fantastično slepilo, ki je očividno namenjeno za Amerikance.

Kitajci so osvobodili 29 ameriških ranjenih vojakov od 7. divizije in jih poslali nazaj v ameriške linije s sporočilom, da se kitajske čete vračajo v Mančurijsko.

Isto sporočilo je reklo, da so Kitajci pridržali ameriške častnike, ki so padli v ujetništvo, da pa jih bodo skozi Šanghaj poslali v San Francisco.

To se je zgodilo komaj dva dni potem, ko so fanatično kričeče kitajske čete napadle konvoj ameriških ranjencev iste divizije in jih neusmiljeno pokončale z granatami, gorečim gasolinom in strojnimi puškami.

Obsodbe katoliških duhovnikov na Českem

PRAGA, 3. dec.—Devet članov češke katoliške duhovščine je bilo včeraj obojenih pod obtožbo, da so zakrivili veleizdajo in vodili špijonažo kot agentje Vatikana v zaroč za prevrnitev komunistične vlade.

Obsodbe znašajo od deset let zapora do dosmrtnje ječe in globo od \$400 do \$3,000.

Predsednik državnega sodišča Jaroslav Novak je rekel, da sta zarot vodila praska nadškof Josef Beran in nadškof Josef Mačota iz Olomouca, na ukaz papeža Pija XII., ki je deloval s posredovanjem nuncijski v Pragi.

Vladni krogi izjavljajo, da sta se škofa Beran in Mačota "prostovoljno umaknila" v svoje dvorce.

Opat benediktinske samostanske v Pragi Jan Opasek je bil obsojen v dosmrtno ječo in plačitev \$3,000 globe. Dva druga obtoženca sta dobila po 20 let zapora, dva nadaljnja pa po 10 let.

Vsi obsojeni, med njimi škof Stanislav Zela iz Olomouca, pridajajo vičji cerkveni hierarhiji. Mnogi od obsojenih so tekmo sodne razprave priznali obtožbe, ki so bile naperjene proti njim.

Seja lovškega kluba Nocoj ob osmih se vrši seja lovškega kluba Euclid Rifle and Hunting Club v Slovenskem domu na Holmes Ave. Vabi se vse člane lovce na polnoštevilno udeležbo. Po seji se servira okrepčila.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO

HEnderson 1-5311 — HEnderson 1-5312

Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznemu v taboru in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$8.50
For Six Months—(Za šest mesecov) 5.00
For Three Months—(Za tri meseca) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecov) 6.00
For Three Months—(Za tri meseca) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at
Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

**KJE IN ZAKAJ AMERIKA
IZGUBLJA IDEJNO VOJNO?**

Naslednji članek kritično obravnava sodobna prizadevanja Amerike za pridobitev naklonjenosti za stvar demokracije izven svojih meja—predvsem v Evropi in Aziji. Napisal ga je šef biroja N. Y. Timesa v Parizu Harold Callender.

(1)

V radijski oddaji, v kateri je predsednik Truman pjasnil svojo odločitev glede Koreje, je položil odgovornost za agresijo na "mednarodno komunistično gibanje." Poročila s Koreje in debeli naslovi nad njimi stalno opisujejo nasprotne sile kot komunsite. Tako izgleda, kakor se da Zedinjene države borijo proti četam, ki so v službi komunistične organizacije in ki sestojte iz prepričanih komunistov. Deli McCarranovega zakona, katerega je osvojil kongres, izgledajo nekam tako kot vojna napoved proti komunistom kot takim v Zedinjenih državah.

Obstajali so izvrstni diplomatski vzroki, zakaj se je predsednik obotavljal dati Sovjetski zvezi žig agresorja, in zakaj ni označil precej važne razlike med mednarodnim komunističnim gibanjem in možmi, ki vladajo v Moskvi. Želel ni riskirati, da bi lokalna vojna postala svetova, s tem da bi bolj točno povedal, kjer leži odgovornost za korejsko agresijo.

Toda sugestija, da nevarnost, proti katerim nastopajo Zedinjene države na Koreji in proti kateri se pripravljajo drugod, predstavlja komunistično gibanje ali komunisti kot taki, ne more voditi drugam kot v konfuzijo. Če bi bilo to res, potem bi morali dati na seznam sovražnikov take upornoške komuniste kot s oni, ki kontrolirajo Jugoslavijo, akoravno so prepričani, da so boljši komunisti nego Stalin—in katerim Zedinjene države dejansko nudijo svojo podporo. Po takem tolmačenju bi se tudi že naprej priznalo, da je novi režim na Kitajskem, ki se imenuje komunističen, za se vselej v žepu Moskve.

Nekaj čudnega je, zakaj naj bi se v tej fazi borbe za lojalnost dveh kontinentov toliko odstopila sovražniku. V pamfletu "Naša zunanjna politika," katerega je objavil državni oddelek, se vztrajno trdi, da Stalin kontrolira 700,000,000 ljudi. Statistični proces, ki je dovedel do te številke, ni pojasnjen. Ampak ta trditev je nekam nepotrebljivo priznanje o uspešnosti komunistične propagande, zglasti z ozirom na dejstvo, da še nismo izgubili vsakega upanja, da se nam nekatere izmer 700,000,000 posreči prepričati, da ne utegne biti zanje najbolje, ako sledijo Stalini.

Celo manj zaželjivo je delati vtiš, da Zedinjene države vodijo vojno proti neki politični doktrini, pa bila ista še ako prevratna ali pretirana. V smislu ameriške tradicije svobodnega govora in vesti, ki je del naše ustave, bi moral dovoliti komunistom, da pridigajo svojo vero ali mogoč pred Stalinnim oltarjem, kolikor jih je volja, pod pogojem, da ne hujskajo k vstaji ali vršijo špionaže za Stalina. Naša lastna načela nam branijo, da bi vodili vojno proti kteri koli doktrini kot taki. Nasprotno—silijo nas, da nudimo komunistom vsako legalno priliko, da pridobijo vse glasove, ki so jih zmožni pridobiti z argumentom, in da priznavamo, da ima mednarodno komunistično gibanje vso pravico, z istimi sredstvi zavladati svetu.

Poglavitni sovražnik Zedinjenih držav ni niti mednarodno komunistično gibanje niti doktrina, katero propagira. Ogoromni obrambni izdatki, ki jih delamo v tem času, imajo en cilj—ustaviti imperialistično ekspanzijo vele sile, ki je vsaj do gotove meje sposobna uporabljati za svoje svrhe politične stranke in delavske strokovne organizacije v drugih deželah.

Odporni maršala Tita je dramatično pokazal, da Moskva našo srečo nima popolne kontrole nad ne-ruskimi komunisti, in nekateri eksperci glede Kitajske menijo, da zna nekega dne isto pokazati Mao Tsetung ali njegov naslednik. Da se evropski mezdni delavci ne nahajajo pod polnim vplivom Moskve, je pokazal fiasco, ko se je v Franciji in Italiji poizkusilo z generalnimi stavkami proti Marshallovemu planu, in enako, ko je bil napravljen poizkus, da bi se ustavil dovoz ameriškega vojaškega materiala v Francijo.

Moskva nikakor nima vsega evropskega delavstva v svojem taboru. Niti ni evropsko delavstvo v taboru Zedinjenih držav. Pri sestavljanju bilance v uspehih Marshallovega plana, smatrajo ameriški predstavniki pridobitev za podnega evropskega delavstva kot cilj, ki še ni bil uresničen. Tu gre za cilj, ki ni važen samo s stališča gospodar-

UREDNIKOVA POŠTA**"Svoboda" vabi na letno sejo**

Cleveland, Ohio—Žensko društvo Svoboda, št. 748 SNPJ bo imelo svojo letno sejo v petek 8. decembra zvečer.

Tem potom vladno vabim vse članice, da se seje udeleže v polnem številu. Slišale boste poročila poslovanju in napredku društva v preteklem letu in skupno bomo začrtale naše delovanje in aktivnosti za prihodnje leto. Važno na letni seji je to, da izvolute zmožen društveni odbor, v katerega boste imela zapiranje, da bo deloval v dobrobit članstva, društva in Jednote.

Po seji bomo menjale božična darilca v vrednosti en dolar. Postrežene boste tudi raznimi dobrotnami, kot je to običaj po letni seji ženskega društva.

Upam, da bodo do naše seje zginili visoki snežni zameti z clevelandskih ulic in da bo promet zopet neoviran. Na vse članice apeliram, da upoštevajo to vabilo, da bomo razbremenili našo tajnico sehtro Jos. Terbičan, da ne bo vabila vsakou posamezno članico z dopisnico, kot je bilo to v navadi v preteklosti.

Letna seja se bo vršila kot običajno v čitalnici Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd., točno ob 7.30 uri zvečer. Iz nas posameznih članic je stvoren društvo in tudi dolžnost in odgovornost za boljši napredek in preovit istega.

L. Vozel.

Veselica v korist božičnega sklada

Cleveland, Ohio—Člani kluba Bonnarts priredijo svojo prvo božično plesno veselico, katere dobitek je namenjen za nabavko igrač in dobrot za otrok v našelini za božične praznike.

Veselica se vrši v petek zvečer v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Za ples bo igral poznani orkester Johnny Vadnala. Vstopnina bo samo 75 centov. Zabave bo obilo za vse, in ker se gre za plementni namen, se fantje pri klubu prijazno priporočajo občinstvu za obilen poset. Pomagajte do boljšega uspeha, da bo mogoče čim bolj razveseliti srca naših malčkov, ki željno pričakujejo Miklavža za božič.

Na svidenje v petek zvečer 8. decembra v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

Albert Zagari.

Kazanje slik iz stare domovine

Cleveland, O.—Sedaj ko smo po SANSOvi konvenciji, ki se je vršila 30. maja, imeli nekoliko odmora, bomo spet pričeli z našo aktivnostjo, da še nadalje pomagamo našim bratom in sestrjam v starji domovini, katere je prizadela velika suša poleg drugih neprilik. Na seji podružnice je tajnik poročal, da je dobil več novih filmov iz stare domovine, v katerih kažejo veliko zanimivih stvari o delovanju v novi Jugoslaviji. Zato je seja sklenila, da se te filme kaže. Določeno je bilo, da se bodo kazale v nedeljo, 17. decembra v avditoriju Slov. nar. doma na St. Clair Ave, ob 4. uri popoldne. Da bo kazanje sliši bolj popolno, se bo tudi povabilo nekaj pevskih zborov, ki bodo nastopili med presledki. Program bo trajal okoli dve ur in vstopnina bo samo 50c, kar bo lahko vsak pogrešal. Imeli

za zadnjih dneva isto pokazati Mao Tsetung ali njegov naslednik. Da se evropski mezdni delavci ne nahajajo pod polnim vplivom Moskve, je pokazal fiasco, ko se je v Franciji in Italiji poizkusilo z generalnimi stavkami proti Marshallovemu planu, in enako, ko je bil napravljen poizkus, da bi se ustavil dovoz ameriškega vojaškega materiala v Francijo.

Moskva nikakor nima vsega evropskega delavstva v svojem taboru. Niti ni evropsko delavstvo v taboru Zedinjenih držav. Pri sestavljanju bilance v uspehih Marshallovega plana, smatrajo ameriški predstavniki pridobitev za podnega evropskega delavstva kot cilj, ki še ni bil uresničen. Tu gre za cilj, ki ni važen samo s stališča gospodar-

skega okrevanja, temveč enako s stališča obrambe. V Zadnjem Evropi ne bo obstajala zahtevana "situacija moći," ki je potrebna našemu zunanjemu političnemu programu, dokler ne bo večina industrijskih delavcev prepričana, da so prilike za uresničenje njih stremljenj boljše v taki družbi, kakršni so naklonjene Zedinjene države, kakor pa v taki, kakršno bi ustvarila Sovjetska zveza.

—NOVA DOBA

Vesti iz Jugoslavije**Jugoslavija je po zalogi boksita tretja na svetu**

prevedeno 30,000 delavcev. Po podjetjih so bile ustanovljene posebne komisije, katerih člani so prej obiskovali poseben tečaj, na katerem so se popolnoma seznanili z novo uredbo, tako da bodo znali in mogli primere pravilno reševati in ne bo nikomur storjena krivica.

Jugoslavija se po velikanskih ležiščih boksita uvršča med prve države na svetu. Ležišča boksita se razprostirajo od Bohinja v Sloveniji do Uleinja na koncu jugoslovanske morske obale. Znana svetovna ležišča boksita cenijo na 800 milijonov do milijarde ton. Samo v Jugoslaviji pa znašajo zaloge te rude 80 do 100 milijonov ton. Fred vojno je bila Jugoslavija po zalogah boksita na četrtem mestu, zdaj, ko ji pripadajo tudi bogati istrski rudniki, pa je na tretjem mestu. Kadar nameravate kaj poslati, obrnite se na tajnika SANSa, John Pollock, 6411 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio.

Nedeljo, 17. decembra ob 4.

uri popoldne si pa rezervirajte za poset kazanja filmov v Slovenskem narodnem domu, kar van ne bo žal. Postreženi boste tudi s prigrizkom in drugimi okrepčili. Na svidenje!

Odbor

Študija zvezne vlade

Na pobudo organizacije YMCA in YWCA je bila leta 1946 podvzeta študija zvezne vlade za mlade študente in ta program se sedaj izvaja letno ter je bil letos otvorjen s sestankom študentov s predsednikom Trumanom. Program je izveden v teku osmih tednov. V tem času je sleherni študent, vključen v program, nameščen kot reden vladni uslužbenec ali uslužbenka z redno plačo. Letos so se priglasili študentje iz 65 kolegijev in so zastopali 36 držav Unije. Studij je odobren na podlagi nujnega zanimanja za delovanje zvezne vlade in po sposobnosti v učenju. Tekom izvajanja programa imajo priliko sponzni ustroj in delovanje našega vladnega aparata, hkrati pa od bližu vidijo kakšne so odgovornosti posameznika v demokraciji, kot tudi kakšne kvalifikacije mora imeti državljan, ali državljanka, ki se zanima za državno službo ali nameščenje.

—Common Council.

PREBIVALCI VSEMIRJA

Stoletja in tisočletja so ljudje domnevali, da je naša Zemlja središče vsemirja. Danes vemo, da je Zemlja samo eden manjših planetov našega Sonca. Naše sonce pa je samo ena zvezda v galaksi, ki jo imenujemo Rimski cesto. V vsemirju pa so še neštevilne nadaljnje galakse. V Rimski cesti je do sto tisoč milijonov zvezd, to je sonc. V našem osončju je objavljen planet Zemlja; nekateri ugibajo, da morda žive tudi na Marsu in Veneri človeku podobno bitja, toda to so enkrat samo ugibanja.

Znanstveniki dandanes sodijo, da ima vsaj tretjina sonc v Rimski cesti tudi svoje planete, in, če je vsaj eden tistih planetov obvljuden, morebiti samo v Rimski cesti 20 tisoč milijonov planetov, ki sličijo naši Zemlji in na katerih morebiti bivati človeku podobna bitja. Vse to so, seveda, ugibanja; kaj gotovega nihče ne ve. Toda težko si je predstavljati, da bi vsi ostali milijoni in bilijoni sonce ne imeli svojih planetov, kot jih ima naša Sonca, in da bi med njimi ne bilo nobenega, na katerem bi živel človeku podobna bitja. Morda neprimereno bolj razvita in pametna bitja kot smo mi človeški črvički na naši malini Zemlji.

Zemlji.

—NOVA DOBA

Dež, ki je v oktobru zelo namočil zemljo, je v Jugoslaviji omogočil pospešitev setve. Tako so v Vojvodini, ki je žitnica Jugoslavije, posejali na dan okrog 35,000 oralov zemlje. Posejane je štirikrat več površine kakor lani v tem letnem času. V mnogih krajih so do konca oktobra setev že zaključili.

Nad 2,000 študentov bo letos že stanovalo v beograjskem Studentskem destu

V študentskem mestu, ki ga gradijo v Novem Beogradu, sta bila do konca oktobra popolnoma dograjena in pripravljena za vselejitev prva stanovanjska bloka, v katera se bo vselilo nad 2,000 slušateljev beograjske univerze in visokih šol. Morda neprimereno bolj razvita in pametna bitja kot smo mi človeški črvički na naši malini Zemlji.

V Mariboru bodo 30,000 delavcev prevedli po strokah

Delavski svet, ki so prevzeli upravo tovarn in podjetij, se zdaj ukvarjajo z važno nalogo—strokovno prevedbo delavcev po novi uredbi. Ta uredba bo pravila mnogo starih krivic in pribomogla delavecem do tistega znanja, ki jim po njihovi strokovni usposobljenosti res pripada. V Mariboru bo po strokah

pomogli tudi novi moderni hlevi, ki jih je bilo zgrajenih 1,120.

Vojvodinci so se dobro izkazali ne le kot obdelovalci zemlje in živinorejci, temveč tudi v tovarnah. Od leta 1947 do zdaj je bilo proglašenih 7,000 udarnikov. Med najboljšimi delavci jih je 69 že izpolnilo petletne planske naloge.

Največji mlin za mletje paprike

V Horgošu, središču predelovanja izvrstne vojvodinske paprike, gradijo največji mlin za mletje paprike v Evropi. V tem mlinu bodo na dan predelali okrog 100 ton paprike.

Mlin bo začel obravljati prihodnje leto. Industrijska predelava paprike se bo s tem povečala za 60%. Vojvodinsko papriko na svetovnih tržiščih zelo cenijo. Letos je bilo odkupljene že 2,000,000 kilogramov industrijske paprike.

Edinstveni elektroenergetski sistem

V Sloveniji in Hrvatski se postavlja mreža daljnovidov višoke napetosti, ki bodo povezali v edinstveni elektroenergetski sistem vse izvore električne energije iz Slovenije in severozahodnih delov Hrvatske.

Letos dokončujejo 43 kilometrov daljnovidov na progi Vinodol-Zagreb. Prihodnje leto se bo ta daljnovid podaljšal v dve smeri: proti Matuljem in Varaždinu, do koder segajo daljnovidovi slovenski hidrocentrali. Na ta način se bo ustvaril z daljnovidom, ki so bili zgrajeni v Sloveniji, energetski sistem, ki bo zanj vse iz

GOSPODARSKI POLOŽAJ V TRŽAŠKI OKOLICI

Ko je Jožef Godina Verdeljški leta 1870 pisal svojo knjigo "Opis in zgodovina Tersta in njegave okolice", je bila vsa spodnja okolica še čisto kmečka dežela in tako je ostala še vsaj 30 let pozneje. Takrat so se okoličani že po svojih narodnih nošah jasno razlikovali od meščanov. Možje in predvsem mladeniči pa so začeli opuščati svojo narodno nošo že tedaj, t. j. okoli leta 1870, medtem ko so jo ženske nosile še v začetku našega stoletja, nekateri stare žene pa so jo ohranile še po zadnjem vojnem in so se dale v njih pokopati. Vzpostavno z opuščanjem narodnih noš je spodnja okolica izgubljala tudi svoj prejšnji kmečki značaj.

Že Verdeljski piše, da so mestni gospodje kupukli od kmetov "marsikatera bivša že dobro obdelana zemljišča (lepe vinograde) blizu mesta" in jih spremenili v "žalostno puščobo". Pisatelj ni mogel razumeti, zakaj se je to zgodilo in v kakšne namene. Danes pa je ta stvar že popolnoma jasna: špekulantji so namreč predvideli, da se bo mesto širilo in so dotično "žalostno puščobo" pozneje z velikim dobičkom prodali za gradbenia zemljišča. Že samo naraščanje mesta je torej začelo požirati kmečko zemljo.

"Jako škodljiva je dalje za okolico — toži naš pisatelj — tudi nesrečna stara navada, po kateri se razdeljjava ali tem več razdrobljava podedovan ležeče premoženje med vsemi dediči po smrti njegovih posestnikov. Kak nasledek si mora pač vendar imeti, saj sčasoma, trnovlavo obdržanje takšne navade, — to razdeljevanje ali razdrobljevanje? Gotovo tak, da si nazadnje ne bo imel ni eden ni drugi še toliko zemljišča, ... da si le malo hišico na njem sezida." Današnje razmere nam dokazujojo, da so se Godinova predvidevanja v premnogih primerih uresničila. Pisatelj je v svoji knjigi že priporočal, naj bi celotne kmetije podedoval en sam dedič, drugim pa naj bi se dala primera odškodnina, in naj bi se lotili "kakega rokodelstva, kake bolj izdatne službe pri trgovini itd."

Iz teh opazk se da sklepati, da so se okoličani v dobi, ko se je Trst naglo razvijal v važno pristanišče, trdovratno držali svoje zemlje in se nikakor niso brigali za mestne položaje. Sicer je pa splošno znano, da je pritok slovenskega življa v naše mesto prihajal le iz bolj oddaljenih pokrajin, s Krasa, Brkinov, Vipavsko in Pevke, ne pa iz okolice in tudi ne iz bližnje Istre, t. j. iz Brega in "Benečije" (Koprščine).

Poledelstvo pa je začelo pravdati že mnogo prej, ker kakor piše Kandler v knjigi "Notizie storiche di Trieste", je okolica pred stoletji pridelovala dovolj hrane zase in za mesto. (Vsekakor je bil Trst tedaj le neznatno mestece, ter je celo izvažalo vino). Tudi piscu zgodovine Trsta Godini so pripovedovali stari kmetje, da je bil nekdanji gospodarski položaj v okolici ugodnejši, ker so imeli bolj premožni kmetje žita in drugih pridelkov dovolj za svojo celotno potrebo, vina pa tudi za prodajo. Seveda je tu govor le o premožnejših kmetih, poleg katerih so, kakor povsod, gotovo živel tudi manj premožni, katerim se ni tako dobro godilo.

O svoji dobi pa trdi Godina, da ni imela okolica razen vina, nekaj zelenjave, niti toliko lastnih pridelkov, da bi se preživevala skozi zimo. Okoli sebe je opazoval pise le nepopisno revščino in pritoževanje, čeprav se

lic niso nosile v mesto, ker se s temi pridelki niso tam sploh nikoli bavili.

Godinovi podatki se nanašajo predvsem na verdeljski okraj in prav površno na ostali mandrjanski del spodnje okolice, ki se je v gospodarskem pogledu temeljito razlikovala od njenega kmečkega dela, ki so ga ustavljali vasi Lonjer, Ščedna, Kolonovec in v manjši meri zgornji del Rocola, Sv. Alojzija, zgornji deli Rojana in po ostali okolici zelo na redko posejane posamezne kmečke naselbine. V teh krajih so živeli od pamтивka spodnjeokoliški kmetje z obširnimi lastnimi posestvi svoje čisto kmečko življenje, kakor da bili vsaj 100 km oddaljeni od Trsta. Čistih vinogradov kakor so danes v navadi niso poznali, marveč so obdelovali njive, katerih so pridelovali poleg krompirja tudi sočivoje, zelje in rep. Tudi žito so imeli, iz katerega so pekli domači kruh; potem oljke, smokve, jabolka, hruške, orehe, breskve in češnje; poslednje so tudi izvazali. Trte so bile v preeči načrtovane stojecih vrstah nasajene po njihovih njivah, ki so bile predvsem določene za pravkar naštete, za hrano potrebne pridelke. Razume se, da je bila tudi živinoreja primerno zastopana, posebno goveja živila; pravše so redili za domačo potrebo in ni bilo kmečke hiš brez domače slanine, klobas, pleč in prekajenega svinjskega mesa.

Z mestom so imeli ti kmetje le trgovske stike; prodajali so mu previške svojih pridelkov in kupovali od njega kar so rabili, n. pr. tkanine, sol, sladkor, tobak itd.

Mandrjarski del spodnje okolice se je nahajjal blizu samega mesta. Nekdaj je bilo vse to ozemlje razdeljeno na velika posestva, "mandrije", ki so bila last mestnih posestnikov, obdelovana od kmetov deloma iz zgornje okolice ali iz nekoliko bolj oddaljenih slovenskih krajev v spodnjo okolico priseljenih kmetov — mandrjarjev. To priseljevanje iz zgornje okolice v spodnjo nam dokazujejo tudi narodne noše. Ženska narodna noša na Proseku je bila n.

iz tega zadnjega stavka in sploh iz vse njegove knjige je razvidno, da Godina Verdeljski ni v tem pogledu temeljito poznal tedanjih gospodarskih razmer spodnje okolice, medtem ko o onih v zgornji okolici ni črnih niti besedice. V omenjeni ladjetnici si težko našel tedaj in tudi pozneje, kakega ščedence. One v Angeljevi vrnarji pod Ščedno pa si lahko naštel na prst ene roke. Tudi zidarjev, vrnarjev in kamnosekov (razen kake redke izjeme) ni bilo v Ščeni, ki je bila tedaj čisto kmečka vas. Ženske pa so skoraj vse pekli okusni ščedenjski kruh, predvsem drobne "hlebec" in "rečice"; peric in mlekaric (razen ene) med njimi ni bilo. Tudi zelenjave in cvet-

ni so imeli ti kmetje podedoval en sam dedič, drugim pa naj bi se dala primera odškodnina, in naj bi se lotili "kakega rokodelstva, kake bolj izdatne službe pri trgovini itd."

Iz teh opazk se da sklepati, da so se okoličani v dobi, ko se je Trst naglo razvijal v važno pristanišče, trdovratno držali svoje zemlje in se nikakor niso brigali za mestne položaje. Sicer je pa splošno znano, da je pritok slovenskega življa v naše mesto prihajal le iz bolj oddaljenih pokrajin, s Krasa, Brkinov, Vipavsko in Pevke, ne pa iz okolice in tudi ne iz bližnje Istre, t. j. iz Brega in "Benečije" (Koprščine).

Poledelstvo pa je začelo pravdati že mnogo prej, ker kakor piše Kandler v knjigi "Notizie storiche di Trieste", je okolica pred stoletji pridelovala dovolj hrane zase in za mesto. (Vsekakor je bil Trst tedaj le neznatno mestece, ter je celo izvažalo vino). Tudi piscu zgodovine Trsta Godini so pripovedovali stari kmetje, da je bil nekdanji gospodarski položaj v okolici ugodnejši, ker so imeli bolj premožni kmetje žita in drugih pridelkov dovolj za svojo celotno potrebo, vina pa tudi za prodajo. Seveda je tu govor le o premožnejših kmetih, poleg katerih so, kakor povsod, gotovo živel tudi manj premožni, katerim se ni tako dobro godilo.

O svoji dobi pa trdi Godina, da ni imela okolica razen vina, nekaj zelenjave, niti toliko lastnih pridelkov, da bi se preživevala skozi zimo. Okoli sebe je opazoval pise le nepopisno revščino in pritoževanje, čeprav se

lic niso nosile v mesto, ker se s temi pridelki niso tam sploh nikoli bavili.

Godinovi podatki se nanašajo predvsem na verdeljski okraj in prav površno na ostali mandrjanski del spodnje okolice, ki se je v gospodarskem pogledu temeljito razlikovala od njenega kmečkega dela, ki so ga ustavljali vasi Lonjer, Ščedna, Kolonovec in v manjši meri zgornji del Rocola, Sv. Alojzija, zgornji deli Rojana in po ostali okolici zelo na redko posejane posamezne kmečke naselbine. V teh krajih so živeli od pamтивka spodnjeokoliški kmetje z obširnimi lastnimi posestvi svoje čisto kmečko življenje, kakor da bili vsaj 100 km oddaljeni od Trsta. Čistih vinogradov kakor so danes v navadi niso poznali, marveč so obdelovali njive, katerih so pridelovali poleg krompirja tudi sočivoje, zelje in rep. Tudi žito so imeli, iz katerega so pekli domači kruh; potem oljke, smokve, jabolka, hruške, orehe, breskve in češnje; poslednje so tudi izvazali. Trte so bile v preeči načrtovane stojecih vrstah nasajene po njihovih njivah, ki so bile predvsem določene za pravkar naštete, za hrano potrebne pridelke. Razume se, da je bila tudi živinoreja primerno zastopana, posebno goveja živila; pravše so redili za domačo potrebo in ni bilo kmečke hiš brez domače slanine, klobas, pleč in prekajenega svinjskega mesa.

Z mestom so imeli ti kmetje le trgovske stike; prodajali so mu previške svojih pridelkov in kupovali od njega kar so rabili, n. pr. tkanine, sol, sladkor, tobak itd.

Mandrjarski del spodnje okolice se je nahajjal blizu samega mesta. Nekdaj je bilo vse to ozemlje razdeljeno na velika posestva, "mandrije", ki so bila last mestnih posestnikov, obdelovana od kmetov deloma iz zgornje okolice ali iz nekoliko bolj oddaljenih slovenskih krajev v spodnjo okolico priseljenih kmetov — mandrjarjev. To priseljevanje iz zgornje okolice v spodnjo nam dokazujejo tudi narodne noše. Ženska narodna noša na Proseku je bila n.

Uncle Sam Says

Now is the time to make certain your dollars are not contributing their share in creating inflation. If you're really wise you'll see that they aren't idling, either. Make sure they're working for you today so that tomorrow those dreams of yours will come true. The safe and sure way is to enroll for the U. S. Savings Bonds Payroll Savings Plan where you are employed. Bonds purchased on this automatic plan actually add to your "take home savings." —NOW LET'S ALL BUY BONDS.— U. S. Treasury Department

pr. zelo podobna, ako že ne po polnoma enaka mandrjarski. Tudi priimi mandrjarjev prihajo največ iz zgornje okolice. Brkinov in Krasa. Tržaško-moščanski posestniki pa so pogomna zapravili skoraj vsa svoja posestva, ki so, deloma razdrobljena, prišla v pridne roke nekdanjih mandrjarjev, deloma pa so jih pokupili na novo obogateli tržaški trgovci.

Značilno za tedanje gospodarske razmere v spodnji okolici je tudi dejstvo, da niso hodile okoličanke nikoli služiti v hiši mestne gospode, mladeniči pa niso hodili v trgovine, pekarne in mesenice za pomočnike in valjence. To velja za vse prebivalce spodnje okolice; iz zgoraj omenjenih kmečkih vasi in na selin pa niso hodili v mesto ne na delo in tudi ne v službe.

Za preizkušnjo uspešnosti vsega novega zdravila pa so potrebowe poskusne žrtve. Nekatera zdravila se morejo preizkušati na živalih, nekatera pa ne. Zdravilo proti malariji je bilo treba preizkušati na ljudeh. Take ljudi je bilo treba izpostaviti pikom komarjev, ki so se prej pasli na malarčnih osebah. Dotične žrtve so razvile malarijo in zdravniksi so na njih preizkušali uspešnost novega zdravila.

V zvezi s tem je zanimivo dejstvo, da so zdravniki za take poskusne dobili največ prostovolje med jetniki in raznih jetnišnicah. Samo vprašali so za

liko močvirja ali sploh stojec vode, v katerih se plodijo komarji. Osuševanje močvirjev in drugačno zatiranje komarjev je v mnogih krajih sploh odpravilo malarijo. Vseh vrst komarji ne prenašajo malarije, toda, kdo more ločiti komarja od komarja? Zato je zatiranje komarjev na splošno in uničevanje njihovih vališč najbolj važno pri zatiranju malarije.

Tekom druge svetovne vojne je moralno mnogo naših vojakov v kraju, kjer so doma malarijo raznašajoči komarji; posebno na raznih otokih Pacifika. Posledica je bila, da je okrog 400,000 naših vojakov dobiti malarijo, od katere nekateri še zdaj niso popolnoma okrevljeni. Dobro sredstvo za zdravljenje malarije je kinin (quinine), katerega import pa so nam bili Japonci preprečili. Pomagali smo si z nadomestilom, imenovanim atabrin, ki je bilo precej uspešno. Vsekar kor niti kinin niti atabrin ne ozdravi malarije za stalno; mrzlica in vročica se povrača v bolj ali manj rednih plesedkih.

Znanost pa je bila in je še vztajno na delu, da iznajde popolnoma zanesljivo zdravilo za malarijo in tudi za preprečitev te bolezni. Po nevečjih poročilih so znanstveniki izumili dosedaj najboljši zdravilo proti malariji. Zdravilo se imenuje primaquine, se uživa v pilulah in baje ozdravi malarijo v šestih dneh. Vsaj začetni poskusi da so to dokazali.

Za preizkušnjo uspešnosti vsega novega zdravila pa so potrebowe poskusne žrtve. Nekatera zdravila se morejo preizkušati na živalih, nekatera pa ne. Zdravilo proti malariji je bilo treba preizkušati na ljudeh. Take ljudi je bilo treba izpostaviti pikom komarjev, ki so se prej pasli na malarčnih osebah. Dotične žrtve so razvile malarijo in zdravniksi so na njih preizkušali uspešnost novega zdravila.

V zvezi s tem je zanimivo dejstvo, da so zdravniki za take poskusne dobili največ prostovolje med jetniki in raznih jetnišnicah. Samo vprašali so za

prostovolje, pa se jih je v vsakem primeru priglasilo več kot so jih potrebovali. Povedali so jim, da bo bolezen huda, morda celo smrtna, in da morda nikdar ne bodo popolnoma ozdravili od nje. Nobenemu jetniku ni bilo obljubljeno, da mu bo zaradi tovrstnega žrtvovanja zaporna kazen skrajšana, dasi se je to v nekaterih primerih izvedlo. Toda kot prostovolje za take zdravniške poskuse so se prijavili tudi jetniki s kaznijo 199 let in več, za katere nekaj let skrajšanja zapora ne bi nič pomenilo.

Več jetnikov, ki so se prostovoljno ponudili za take boleče in nevarne poskuse, se je izrazilo,

R A Z N O

Stanovanje se odda v najem
3 sobe za \$45 mesečno.
Elektrika, plin in gorkota vključeno.
Poklicite po 4. uri popoldne.
MU 1-8234

Stanovanje v najem

V najem se odda stanovanje s 5 sobami na Cornelia Ave. Bo prazno ta mesec. Nahaja se zgoraj in dolbi se tudi garaž. Za podrobnošči poklicite lastnika.

Wickliffe 3-1679

POP CORN BALLS
za počne praznike in zabave
100 za \$3.00

Pozneje zavite, Primerne za bazare, zabave in veselice. Prosta dostava pri naročilu 100 ali več.

RITA'S NUT SHOPPE

674 E. 105 St.

poleg Upstn Drug, GL 1-7648

ZEMLJIŠČA NAPRODAJ

KO KUPUJETE ALI PRODAJATE
HISO ALI ZEMLJIŠČE, POSVE-
TUJTE SE Z VEŠČAKOM.
JACK HARLAN
REALTY CO.

2569 Noble Rd. EV 1-1888

Realtors Odprt ob večernih

IV 1-5284

DELO DOBIJO ZENSKE

IZČEM ŽENSKO.

ki bi stregla bolni ženi podnevi, med časom, ko delam laž v tovarni. Živim v okolici Grovewood Ave. Plača po dogovoru. Poklicite

IV 1-5284

OPERATORICA ELECTROMATIC

40 ur tedensko — dolocena plača.

5 dni v tednu — 40 ur tedensko

Prijetne delovne razmere.

PHIL MAR CORPORATION

UDOVICA

POVEST IZ 18. STOLETJA

Napisal: I. E. Tomić

Poslovenil: Štefan Klavz

(Nadaljevanje)

Nekega popoludneva, ko je ravno viceban imel pred seboj razgrnjene folijante popisnega dela, je zapeljala na dvorišče lužniškega dvora dovolj lepa kočija, na kateri je sedel poleg kočja na kozlu županiški pandur. Po tem se je moglo soditi, da sedi v kočiji ugleden županiški častnik, ki je prišel v posete k velemožnemu gospodu vicebanu.

Ko je kočija obstala pred vhodom, je skočil pandur s kozla ter hitel odpirat vrata kočije, iz katere je stopil precej obširen, močan človek s črnimi brkami v pepelasti, s krznom obšiti sukni.

Bil je to Josip pl. Rafaj, podžupan varazdinske županije in posestnik v Ravni pri Križevcih.

Trdih korakov je šel po stopnicah in videti je bilo, da je dobro poznan v tem gradu. Vicebanovi služi so ga pozdravljali z velikim spoštovanjem, in stari "telesni pandur" njegove velemožnosti ga je odvedel v vicebanove sobe.

"Ave, magnifice et illustrissime domine," je pozdravil podžupan vicebana, ki je na ta glas dvignil glavo ter pogledal prileca, ki je smejočega obraza stal na pragu njegove sobe.

"O, ti tukaj?" se je oglasil viceban, dvigajoč se dosti težko s stola, na katerega se je bil vse del. "Že davno nisem imel sreče videti te pri sebi. No, kaj dôbre ga je to privedlo sem?" je vprašal viceban, približavši se podžupanu, ki ga je prijel za roko.

"Žalibote, o dobrem ne morem govoriti!" je odgovoril podžupan hitro, kakor človek, ki se hoče čim preje rešiti bremena, ki ga teži. "Imam te, velemožni prijatelji, povedati važnih, a zelo ne-povoljnih stvari."

Viceban je obstal sredi sobe ter uprl vprašajoč pogled v Rafajev obraz.

"Kaj je torej?"

"Bojim se, da skoro ne nastane ustaja med kmeti v našem kraju," je odgovoril resno podžupan.

"Kje, v varazdinski županiji?"

"Ne, temveč v križevški, kjer so moja posestva," je rekel Rafaj. "Tam pod Kalnikom in naprej se upirajo kmetje, imajo tajne sestanke, srečavajo svoje grajsčake takoj bahato in sovražno, da se to že več ne more prenašati."

"Morda se to samo tako misli," je pristavlil viceban. "Kmetje nam niso bili nikdar udani in vedno so nas postrani gledali."

"Ne, ne, sedaj je stvar resna!" je prekinil Rafaj vicebana v govoru. "Včeraj sem dobil pismo od svoje sopoge, ki je zunaj v Ravni, kjer mi javlja samo grozne stvari. Ne špan, ne sluge, ne dekel je več ne ubogajo. Ona kača od špana, ki služi pri meni že petnajst let in ki si je opomogel z mojim denarjem, je rekel moji soprogi v obraz, da kmalu odzvoni grajsčinski vlad!"

"Zapodi ga!" je rekel viceban, pogladivši svojo lepo, močno, in že nekoliko osivelno brado. "Tako kačo bi jaz takoj zapodil in jo izročil sodniji."

"S tem ne bi ničesar opravil. Kakoršen je ta moj špan, taki so tudi vsi drugi," je govoril Rafaj. "Poslušaj me, magnifice omice, še nadalje. Te dni sem prejel pismo od svojega ravenškega župnika. Tam ravno tako piše samo žalostne vesti. Pravi,

svoje posestvo, me je moj špan, o katerem sem ti že pravil, komaj pozdravil, a preje se je vedno kakor pes prizivil v mi poljubljal roko . . ."

Saič je zakašjal in je kazal očitno, da mu niso po volji izvestja njegovega spoštovanega kolega.

"Tudi drugi sluge, je nadaljeval Rafaj, "niso bili prijaznejši. Na vsakem obrazu sem mogel čitati kljubovalnost in upornost. Ko je izvedel župnik, da sem prišel, je takoj prihitel k meni ter mi začel razlagati z živo besedo, kako kipi in vre na mojem posestvu, in da mora nekaj kmalu izbruhniti . . . Glejte za Boga! me je prosil župnik, da preprečite nevarnost, ki bi morda vsem škodovala."

"Ah, tvoj župnik je velik strahopetnež!" je rekel Saič preizvirljivo ter zamahnil z roko.

"Naj bo, dragi Janko!" je prijel Rafaj kolego za rame. "Župnik ni mnogo pretiraval . . . Samo poslušuj me! Ko sem se vozil z doma v Križevce k temi, sem srečeval mnogo svojih kmetov peš in na vozeh . . . pa mlišiš, da me je kdo pozdravil, ali mi se odkril. Gledali so mi sovražno v obraz, in ko sem se vozil mimo njih, čul sem, kako so na ves glas psovali in preklinjali . . . Onim pa, ki so bili na vozeh, sem se moral umakniti jaz. Dočim so preje pokorno stopali v stran in čakali gologlavci, da je šla naprej kočija njihovega grajsčaka . . ."

"No, kaj pa je to?" je vprašal Saič. "Nezadovoljni so . . . nikdar niso bili boljši."

"To so simptoni!" je zaklical Rafaj, ki ga je že razježilo Saičovo vedenje. "To so simptoni, ki kažejo na hudo nevarno bolezneni naših kmetov. Kaj hočeš več? Hočeš li še čakati, da prično požigati naše hiše, ubijati in pleniti naše imetje? Govoriš kakor da ne bi bil sam plemič in grajsčak. Moj dragi! Ker se tako bojiš, pojdem že ju-

ENAKOPRAVNOST

Uncle Sam Says

A lot of folks are tempted to speculate with their money. With the farmers, however, there's enough speculation in farming itself—what with the weather, insects, plant disease, livestock sickness, and prices. For the farmers, a safe, sure way of building financial security is with U. S. Savings Bonds. Should he need extra cash his money is handy, it's always there for emergencies. So, farmers, be sure that part of your fall crop or livestock check goes into Savings Bonds. They pay \$4 for every \$3 invested in ten short years. This is the time to resolve—"NOW LET'S ALL BUY BONDS."

U. S. Treasury Department

ti si prvi odgovoren za našo usodo. Kako se opraviš pred stanovi, pred banskim namestnikom in pred vicebanom, od katerega sem ti prinesel ukaze, če izbruhne vstaja?"

Gospod podžupan varazdinski in grajsčak ravenski je govoril tako jezno in z odločnim tonom, da se je naposlед trdovratni in svojeglavi Saič omehčal.

"Za Boga! Cemu se tako jeziš?" se je oglastil Saič. "Kdo ti pa pravi, da ne ukrenem ničesar? Gotovo vem, kaj je moja dolžnost, kadar so mi višji zapovedali. Pomiri se, dragi moji! Ker se tako bojiš, pojdem že ju-

tri v Ravno, pojdem na to v Kalnik, da ukrenem vse potrebljeno. Govoril bom s kmeti in poslušam med njimi tiste satane, ki jih šuvajo. Ce le kaj zapazim, potem je druga moja stvar . . . A če se pokaže, da ni na vsej stvari . . ."

"To ni možno!" mu je prekinil besedil Rafaj. "Odpr sam dobro oči in takoj boš videl vse!"

"Ne skrbi!" je odgovoril sedaj že v smehu Saič, samo da pomiri Rafaja. "Jutri obišem kmete in dobro odprem oči."

Gospod podžupan varazdinski se je poslovil od svojega krijevalnega kolege ne dosti pomirjen. Bil je že v naprej prepričan, da Saič vzame vso stvar za malenkostno in da ne najde med kmeti onih strahov, ki mučijo Rafaja.

Podžupan Rafaj ni pretiraval, ko je svojemu kolegi opisoval kmečko vedenje. Vse je bilo tako v resnicu, morda še hujše. Rafaj je to dobro slutil, ker je bil ravno on glavnih vzkrov upora med kmeti. Bilo je tako. Bilo je že leta 1751, ko je bil zbor v Požunu. Tamkaj je bil na zboru grof Giuro Erdody, judek curia, posestnik starodavne moslavške grajsčine in mnogih drugih na Hrváškem. Prišel je na zbor tudi podžupan Rafaj v službi kraljevine Hrvatske; posetil je mogočnega kurialnega sodnika in se mu poklonil. Grof se je med govorom pritoževal, kako malo mu prinaša njegovo velikansko posestvo Moslavina; največ na leto osem tisoč forintov. Podžupan Rafaj, lakomen človek, pohelen po bogastvu, je ponudil grofu, da mu plača trideset ti-

ti

LANDLORDS S. O. S. Help responsible Fireman and family urgently need 4-5 room unfurnished heated or unheated apartment. Any good location. N. or N. W. Will decorate. Moderate rental. Mr. Kozak. — EVERglade 4-3858 or WWhitehall 4-9804.

YOUNG Responsible Couple (Newlyweds) need 3-4 room unfurnished apartment. Any good location Southeast. Moderate rental. — HUDSON 3-8465.

PROPERTY OWNERS — Attention! Engineer and family desperately need 4-5 room or more unfurnished apartment. North or Northwest. Moderate rental. Contact Mr. Roitman. — CANAL 6-7676 or ATLANTIC 5-8511.

RESPONSIBLE Business Woman urgently needs small unfurnished apartment. Any good location near I. C. Moderate rental — VICTORY 2-7007, weekdays 9-5. Evenings and Sunday — DORCHESTER 3-7087.

RESPONSIBLE Couple — 2 small children urgently need 5 room unfurnished apartment or house. Prefer Oak Park vicinity. Moderate rental to \$100. — MANSFIELD 6-2000 extension 528. No response call RAnd 6-6125.

IMPERATIVE — Responsible Executive and adult family transferred permanently need 4-6 room unfurnished apartment. North or Northwest. Moderate rental to \$100. Contact Mr. Hess. DANUBE 6-6670 days only.

LANDLORDS — SOS — House has been sold 3 responsible adults (1 employed) desperately need 3-4 room unfurnished apartment in Brighton Park or Marquette. 11 years present address. Moderate rental. — VIRGINIA 7-0242.

RESPONSIBLE Couple — both employed need 2½-4 room unfurnished heated apartment. Prefer N. W. Moderate rental. — DICKENS 8-6474 between 8:30 and 4:30. No response call RAnd 6-6125.

RESPONSIBLE Couple — 3 year old child need 4-5 room unfurnished apartment. Any good location. Moderate rental. — LAWNDALE 1-9153.

RESPONSIBLE Couple — 7 year old boy, 17 month old girl urgently need 6 room unfurnished apartment or house. Any good location Berwyn or vicinity. Moderate rental to \$100. Please call anytime. — GUARDIAN 4-4038.

4 RESPONSIBLE Adults urgently need 3½-4 room unfurnished apartment. Any good location. Moderate rental. — ROCKWELL 2-3278.

RESPONSIBLE Couple (Newlyweds) both employed need 3-4 room unfurnished apartment. North or North West Side. Moderate rental. — EASTGATE 7-6012.

Narodljaje, širite in čitajte "Enakopravnost!"

EMPIRE COAL — 8202 Broadway

OLGA POCOHONTAS

IMAMO VSAKOVRSTNI PREMOG NAJBOLJSE VRSTE

VES PREMOG DOBRO ODBRAN

Anna Fortuna, lastnica

BOŽIČ PRIHAJA

OMOGOČITE VASIM SLAVITEV BOŽIČA S POSILJATVO NAŠIH

EXPRESS PAKETOV

Nad 16,000 Ekspres Paketov in vreč moke IZROČENIH prejemnikom v Jugoslaviji

EKSPRES MOKA! PAKETI! EKSPRES STREPTOMYCIN!

NAJBOLJSE AMERIŠKO IN KANADSKO BLAGO

Iz našega glavnega skladišča v svobodni zoni Trsta, paketi dospejo prejematelju v JUGOSLAVIJO najkasneje V TEKU OD 15 DNI

BELA KANADSKA MOKA

Pakiran v dvostročni vreči. Flour. 100 funtov.

Paket št. 1 \$15.00 Paket št. 2 \$15.00 Paket št. 3 \$15.00 Paket št. 4 \$15.00

10 lbs. riža	10 lbs. riža	10 lbs. bele moko	10 lbs. svinske masti
10 lbs. svinske masti	10 lbs. spaghetti	5 lbs. sirove kave	20 lbs. sladkorja
10 lbs. sirove kave	5 lbs. sladkorja	5 lbs. sladkorja	
10 lbs. spaghetti	5 lbs. svinske masti	5 lbs. svinske masti	5 lbs. sirove kave
	5 lbs. mila za pranje	5 lbs. mila za pranje	

Paket št. 17 \$15.00 Paket št. 21 \$12.00 Posebni Paket št. 25 \$18.00

20 lbs. sladkorja	20 lbs. sladkorja	1 liter oljčnega olja
15 lbs. riže	20 lbs. riža	2 lbs. riža
5 lbs. sirove kave		3 lbs. kave

Paket št. 18 \$10.50 Paket št. 22 \$16.00

40 lbs. sladkorja	35 lbs. mila za pranje
	5 komadov mila za umivanje

Paket št. 19 \$21.00 Paket št. 23 \$9.00

100 lbs. sladkorja	4 litre oljčnega olja
--------------------	-----------------------

Paket št. 20 \$21.50 Paket št. 23-A \$16.00

100 lbs. riža	9 litrov oljčnega olja
---------------	------------------------

! NOVO ! ! NOVO ! ! NOVO !

PRVOVRSTNA ČRNA ALI BRAUN BOX KOŽA S KOMPLETNIM PRIBOROM

Za 2 PARA moških čevljev \$13.00 Za 2 PARA ženskih čevljev \$12.00

Za 2 PARA moških delovnih čevljev \$13.00 Za 2 PARA otročjih čevljev \$11.00

MATERIAL ZA POPRAVO 4 PAROV \$4.50

STREPTOMYCIN "Merck" (Dihydrostreptomycin) 10 gramov \$8.50, 20 gramov \$16.00, 50 gramov \$37.00, 100 gramov \$73.00

PRIZLOZITE RECEPТ JUGOSLOV. ZDRAVNIKA GARANTIRANA DOSTAVA BOLNIKU V JUGOSLAVIJI NAJKASNEJE 10 DNEV PO NAROCILU.

Pošiljamo tudi vsa druga zdravila.

Ako se plača v kanadskem denarju, je treba dodati 8% več kot so gornje cene.

Popolni ali delni gubitek paketa se nadomesti z novim ali pa s povrnitvijo denarja.